

Aanbevelingen van de FRDO over de SDG-governance

- **Op vraag van minister Zakia Khattabi in een brief van 14 februari 2024**
  - **Dit advies werd voorbereid door de projectgroep federaal plan + governance SDGs**
  - **Goedgekeurd door de AV van de FRDO via schriftelijke procedure op 27 mei 2024**
  - **De oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands**
-

1. Context

- [1] De FRDO ontving een brief van minister Zakia Khattabi, gedateerd op 14 februari 2024, met daarin de vraag aanbevelingen te doen voor de governance van de SDGs,¹ in ons land en op EU-niveau.
- [2] In haar adviesvraag verwijst de minister naar drie volgens haar noodzakelijke voorwaarden voor een versterkte implementatie van de SDGs: (1) een structurele participatie door het middenveld, (2) het bekijken van de SDGs als één geheel, en niet als afzonderlijke doelen, (3) het aanduiden van de politiek verantwoordelijke die moet instaan voor de implementatie. De minister vraagt om bij het kijken naar de uitdaging van een betere governance voor de implementatie van de SDGs op Belgisch en EU-niveau oog te hebben voor die drie voorwaarden.
- [3] Het Rekenhof publiceerde in 2023 een rapport² waarin werd geanalyseerd wat er door de verschillende beleidsniveaus werd gedaan met de aanbevelingen van een audit uit 2020 over de implementatie van de SDGs door de verschillende beleidsniveaus van ons land. De aanbevelingen uit de audit van 2020 blijven volgens de raad nog steeds zeer relevant. De analyse van de mate waarin die aanbevelingen al dan niet zijn opgevolgd geven ook een belangrijke indicatie van wat er nodig is om tot een betere SDG-governance te komen in eigen land.

2. Bestaande adviezen

- [4] De FRDO verwijst naar verschillende vroegere adviezen waarin heel wat voorstellen en beschouwingen te vinden zijn die nog steeds erg relevant zijn voor een visie op een versterkte governance voor de implementatie van de SDGs. In het bijzonder kunnen we hier verwijzen naar het advies³ over de implementatie van de SDGs.

---

¹ SDG = Sustainable Development Goal. Zie: <https://sdgs.un.org/goals>. De SDGs zijn een onderdeel van de omvattende *2030 Agenda for Sustainable Development*. Zie: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

² Zie: <https://www.ccrek.be/nl/publicatie/sustainable-development-goals>

³ Zie: (2015a05) Advies over de implementatie van de SDGs.

[5] In dit nieuwe advies wil de FRDO niet al die al eerder geformuleerde elementen herhalen. We willen ons concentreren op een reeks bondig geformuleerde aanbevelingen die de essentie bevatten van de visie van de leden van de FRDO.

3. Aanbevelingen

[6] *Aanbeveling 1 | Zorg voor een SDG-implementatiestrategie*. Er is nood – in een of andere vorm – aan een politieke implementatiestrategie voor de SDGs op het niveau van de regering. Zo'n strategie ontbreekt nu. De FRDO drong al verschillende keren aan op de nood aan zo'n strategie. De vorm van zo'n strategie is ondergeschikt aan het doel, met name het geven van voldoende garanties dat het nodige wordt gedaan om op een transparante en controleerbare wijze de SDGs (als geheel en afzonderlijk⁴) te realiseren tegen 2030, met daarbij ook aandacht voor hun onderlinge systemische verbanden (*interlinkages*). Elementen van zo'n strategie zouden moeten zijn:

- Een inschatting per SDGs waar ons land staat bij het begin van de legislatuur en een overzicht van maatregelen en middelen die nodig zijn om de doelen te realiseren, met vermelding van de verantwoordelijke regeringsleden.
- Een overzicht per SDG van de afgesproken strategieën of initiatieven en politiek verantwoordelijken.
- Een speciale focus op die SDGs waarop ons land het slechtst scoort.
- Een goed gedefinieerde taakstelling voor het federaal plan duurzame ontwikkeling als instrument van de SDG-implementatiestrategie.

[7] *Aanbeveling 2 | Zorg voor een werkzame interfederale samenwerking*. Zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de verschillende beleidsniveaus is het cruciaal dat er voor een aantal strategische beleidskwesties sprake is van een structurele en elkaar versterkende interfederale samenwerking. Het wettelijk kader voorziet het bestaan van een nationale strategie, maar die is in de feiten al jaren onbestaande.⁵ De Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling werd naar aanleiding van de *Voluntary National Review 2023* voor het eerst sinds 2017 weer gereactiveerd. Er is nood aan voldoende garanties voor een model van interfederale samenwerking om tot een volwaardige SDG-implementatie te komen. Ook hier is de vorm van de feitelijke nationale strategie ondergeschikt aan het doel. Als het bv. mogelijk zou zijn om voor een aantal essentiële strategische werven (onder meer energie, klimaat, mobiliteit, circulaire economie, industrieel beleid) tot feitelijke samenwerkingsafspraken te komen, moet die kans gegrepen worden. Zo'n dossiergerichte interfederale samenwerking (op het vlak van de regeringen of de administratie) is misschien politiek gemakkelijker te realiseren dan te streven naar een formeel document voor een nieuwe nationale strategie. De raad vraagt dat de nieuwe federale regering op dit vlak actief en creatief op zoek gaat naar formules die kunnen werken. Daarbij kan geleerd worden van positieve voorbeelden van interfederale samenwerking, zoals bv. het interfederaal *Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting*⁶ of het *Intra-Belgisch Platform Circulaire Economie*.⁷

⁴ Zie in dit verband ook: (2023a05) Advies over het ontwerp van de Voluntary National Review 2023, [19].

⁵ De FRDO maakte een advies over de kadertekst van de nationale strategie duurzame ontwikkeling in advies 2016a07.

⁶ Zie: <https://armoedebestrijding.be/>

⁷ Zie daarvoor het Federaal Actieplan Circulaire Economie: <https://www.health.belgium.be/nl/federaal-actieplan-voor-circulaire-economie>

- [8] Aanbeveling 3 | Garandeer een goede opvolging van de implementatie, met structurele participatie door het middenveld en het parlement. Op dit moment zijn er al goede instrumenten om te evalueren of ons land de verschillende SDGs bereikt of niet.⁸ Er is evenwel nog weinig of geen opvolging van de politieke engagementen die aangegaan zijn door de regering, per SDG. Er is nood aan een heldere tussentijdse opvolging, enerzijds door het parlement,⁹ anderzijds door het maatschappelijk middenveld. Bij dat alles zou de FRDO een structurele rol moeten kunnen spelen, naast andere federale adviesraden.
- [9] Aanbeveling 4 | Bewaak beleidscoherentie met als doel de SDGs als geheel te beschouwen. De FRDO herhaalt dat het belangrijk is de 17 SDGs als een geheel te beschouwen en dus een beleid na te streven dat niet kiest voor een ‘silobenadering’. Er is dus ook aandacht nodig voor de systemische onderlinge verbanden (*interlinkages*) tussen de SDGs. Beleidscoherentie kan op verschillende manieren begrepen worden: tussen bevoegdheden op hetzelfde niveau, tussen beleidsniveaus, met aandacht voor externe internationale effecten van binnenlandse keuzes. Er is nood aan initiatieven en instrumenten (ofwel nieuw te ontwikkelen ofwel in de vorm van een versterking van wat al bestaat) die kunnen leiden tot een grotere beleidscoherentie. Er kan daarbij gewerkt worden met een beperkt aantal geselecteerde systemische cases. In dit alles kan het nieuwe federaal plan duurzame ontwikkeling een rol spelen.
- [10] Aanbeveling 5 | Zorg op EU-niveau¹⁰ voor een SDG-implementatiestrategie, een holistische aanpak en een structurele betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld. De analyse die de raad maakt voor het Belgisch niveau is in wezen gelijklopend met wat zou moeten gebeuren op EU-niveau.¹¹ In de voorbije legislatuur was er geen aparte SDG-implementatiestrategie (ondanks dat dat de vraag was van de Raad en van het middenveld). De bestaande strategieën, met daarin een centrale rol voor de Green Deal, werden beschouwd als de SDG-implementatie. Er was een speciaal *Multi-Stakeholder Platform*, opgericht door de vorige Commissie, maar dat werd niet hernieuwd tijdens de huidige legislatuur. Het is op dit moment nog niet geweten wat het concrete werkprogramma zal zijn van de volgende Commissie. Pas na de Europese verkiezingen zal duidelijker worden wat de verwachte positie zal zijn van de lidstaten en het Europees Parlement. Het is belangrijk voldoende flexibel in te schatten hoe de elementen van (1) de nood aan een omvattende SDG-strategie, (2) een holistische SDG-aanpak, (3) structurele betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld het best verankerd worden in het concrete EU-beleid van de volgende legislatuur. De raad verwacht van de nieuwe federale regering¹² een proactieve en ondersteunende houding om deze

---

⁸ Zie in dit verband de belangrijke werkzaamheden van het Federaal Planbureau. Het recente rapport *Indicatoren van duurzame ontwikkeling* (Februari 2024) geeft een goed recent overzicht.

⁹ Het is vanzelfsprekend aan het parlement zelf om hiervoor een goede formule voorstellen en die opdracht mogelijk ook toe te wijzen aan een specifieke parlementaire commissie.

¹⁰ Voor de voortgang van het beleid op EU-niveau, zie: *Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2023 edition*.

¹¹ De FRDO verwijst in dit verband naar enkele teksten van het Europees Economisch en Sociaal Comité: (1) (NAT/903-EESC-2023) EU en Agenda 2030: een krachtigere uitvoering van de SDG's (<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/eu-and-agenda-2030-strengthening-implementation-sdgs>), (2) EESC Contribution to the EU-level Voluntary Review of the implementation of the 2030 Agenda (<https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/eesc-contribution-eu-level-voluntary-review-implementation-2030-agenda>)

¹² Als er nog mogelijkheden zouden zijn voor ons land om in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU deze principes te verdedigen voor het toekomstig strategisch programma van de EU dan ondersteunt dat de raad dat zeker.

principes te verdedigen in de context van het concreet afgesproken strategisch kader van de EU in de volgende beleidsperiode.¹³

---

¹³ In dit verband zijn concrete aanbevelingen te vinden in het *Europe Sustainable Development Report 2023/24* op deze pagina: <https://eu-dashboards.sdgindex.org/chapters/part-1-towards-a-new-european-deal-for-the-future-achieving-the-sustainable-development-goals-in-a-fragmented-and-multipolar-world-1>

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

Ledengroep	Stem VOOR	Stem TEGEN	ONTHOUDING	TOTAAL
Voorzitter en ondervoorzitters				
Vanessa Biebel	+			
Arnaud Collignon	+			
Patrick Dupriez	+			
Bart Vannetelbosch	+			
<i>Totaal op 4 met stemrecht</i>	4			4
NGO's voor milieubescherming				
Eva Joskin	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	1			1
NGO's voor ontwikkelingssamenwerking				
Nicolas Van Nuffel	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	1			1
Werknemersorganisaties				
Sacha Dierckx	+			
François Sana	+			
Thomas Vael	+			
Hadrien Vanoverbeke	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	4			4
Werkgeversorganisaties				
Ineke De Bisschop	+			
Ann Nachtergaele	+			
Piet Vanden Abeele	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	3			3
Jeugdorganisaties				
Simon Sterck	+			
<i>Totaal op 2 met stemrecht</i>	1			1

TOTAAL van de stemmen op 24 met stemrecht	14	14
--	----	----

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De projectgroep federaal plan + governance SDGs vergaderde op 22/29 april en 13 mei 2024 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die hebben meegewerkt aan de voorbereiding van dit advies

Voorzitter

- Prof. Brent Bleys (UGent)

Leden en hun vertegenwoordigers

- Nicolas BORMANN (CNCD)
- Sacha DIERCKX (ABVV)
- François HUYGHE (Boerenbond)
- Rodolphe MOURIAU (VBO-FEB)
- Bert STEVENS (BV-OECO)
- Hadrien VANOVERBEKE (CGSLB)

Waarnemende leden, wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts, leden pool/ andere adviesraden

- Antoinette BROUYAUX (Associations 21)
- Alain HENRY (Planbureau)
- Maggi POPPE (Nederlandstalige Vrouwenraad)
- Hendrik SEGERS (KBIN)

Secretariaat

- Marc DEPOORTERE (FRDO-CFDD)
- Jan MERTENS (FRDO-CFDD)